

**ПРОГРАМ УНАПРЕЂЕЊА РАДА
ВИШЕГ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА У ЗРЕЊАНИНУ**

2024. године

САДРЖАЈ:

I УВОДНИ ДЕО.....	3
II УНУТРАШЊЕ УРЕЂЕЊЕ И РАСПОДЕЛА ПОСЛОВА У ВИШЕМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ.....	4
III УПРАВА У ВИШЕМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ.....	7
IV ОРГАНИЗАЦИЈА ПРОЦЕСА РАДА.....	9
V ОРГАНИЗАЦИЈА И УПРЕЂЕЊЕ ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА	11
VI ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ЈАВНИХ ТУЖИЛАШТАВА И ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА И ДРУГИХ ДРЖАВНИХ ОРГАНА.....	11
VII ОДНОС ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА ПРЕМА ЈАВНОСТИ И ГРАЂАНИМА	12
VIII МАТЕРИЈАЛНО-ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ	13
IX ПОШТОВАЊЕ ЕТИЧКОГ КОДЕКСА.....	14
X ЗАКЉУЧАК.....	15

I УВОДНИ ДЕО

Програм унапређења рада Вишег јавног тужилаштва у Зрењанину као држаног органа (у даљем тексту: Програм) је у функцији послова и задатака које ово јавно тужилаштво треба да изврши у оквиру своје уставне и законске надлежности, све у циљу обезбеђења законитог и ефикасног остваривања функције јавног тужилаштва у целини на територији Републике Србије. Све ово Више јавно тужилаштво у Зрењанину треба да оствари у оквиру своје стварне и месне надлежности, као и у оквиру зацртаних програма, задатака и донетих стратегија и акционих планова, у складу са бројем носилаца јавнотужилачке функције и особља јавног тужилаштва, према унутрашњој организацији која је одређена Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Вишем јавном тужилаштво у Зрењанину. Више јавно тужилаштво у Зрењанину је као државни орган у хијерархијски организованом систему јавног тужилаштва.

Положај Вишег јавног тужилаштва као правосудног органа у оквиру јавнотужилачке организације, је у систему уређења државне власти регулисан Уставом Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 98/2006), као хијерархијски највишим правним актом. Положај, оснивање, организација, унутрашње уређење јавног тужилаштва, као и положај носилаца јавнотужилачке функције, права и дужности јавног тужиоца и др., поред Устава, уређено је и Законом о јавном тужилаштво („Службени гласник РС“, бр. 10/23), затим Законом о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014 и 35/2019) и другим прописима.

За ваљаност овог Програма потребно је утврдити који су то послови и задаци које јавно тужилаштво треба да изврши, на самим тим које послове и задатке треба да изврши и Више јавно тужилаштво у Зрењанину. Послови и задаци које треба да изврши Више јавно тужилаштво у Зрењанину се пре свега односе на решавање предмета који се односе на кривично гоњење учинилаца кривичних дела и других кажњивих дела, предузимање мера за заштиту уставности и законитости, улагање редовних и ванредних правних средстава, предузимање и других радњи из своје надлежности, а првенствено поступање пред Вишим судом у Зрењанину, како у првостепенном поступку, тако и по правним лековима, а и поступање пред другим судовима и органима у складу са законским овлашћењима.

Више јавно тужилаштво у Зрењанину усмерава и надзире рад подручних – Основних јавних тужилаштва у Зрењанину, Кикинди и Бечеју. Више јавно

тужилаштво у Зрењанину основано је Законом о седницима и подручјима судова и јавних тужилаштва („Службени гласник РС“, бр. 101/2013) за подручје месне и стварне надлежности Вишег суда у Зрењанину. Више јавно тужилаштво у Зрењанину у оквиру своје месне надлежности покрива територију Средњебанатског округа (општине Зрењанин, Нови Бечеј, Нова Црња, Житинге и Сечањ), део територије Севернобанатског округа (општине Кикинда, Кањижа, Нови Кнежевац и Чока) и део територије јужнобачког округа (Општина Бечеј), а што представља територију површине преко 3500 км², а број становника преко 340.000, а што се одражава и на прилив предмета. Више јавно тужилаштво у Зрењанину је упућено у свом раду на сарадњу са три Полицијске управе и то у Зрењанину, Кикинди и Новом Саду (ПС Бечеј), као и са другим државним органима и установама са овог подручја. Својом месном надлежношћу Више јавно тужилаштво у Зрењанину покрива граничне прелазе према Републици Мађарској и према Републици Румунији.

Стварна надлежност јавног тужилаштва прописана је одредбама које важе за утврђење стварне надлежности суда и стварна надлежност Вишег јавног тужилаштва је одређена чл. 23. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011 – др. закон 78/2011,- др. закон,... 87/2018), осим када Законом то није другачије одређено. Стварна надлежност Вишег јавног тужилаштва је установљена и другим законима, по којима предузима радње и доноси одлуке, као што су Закон о одузимању имовине проистекле из кривичног дела („Службени гласник РС“, бр. 32/2013, 94/2016 и 35/2019), Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС“, бр. 120/2004, 54/2007, 104/2009, 36/2010 и 105/2021), Закон о прекршајима („Службени гласник РС“, бр. 65/2013, 13/2016, 91/2019 и 91/2019- др. закон), Породични закон („Службени гласник РС“, бр. 18/2005, 72/2011 – др. закон и 6/2015). Неопходно је да се предузимају све радње и мере на које је јавни тужилац овлашћен и да учествује у свим поступцима кад је за то овлашћен позитивним прописима (парнични, ванпарнични, управни) када је то потребно ради заштите општег и појединачног интереса и вредности друштва, који се интереси и вредности углавном преплићу.

Као државни орган подлеже контроли рада хијејархиски виших јавних тужилаштва, а у конкретном случају то су Апелационо јавно тужилаштво у Новом Саду и Републичко јавно тужилаштво.

II УНУТРАШЊЕ УРЕЂЕЊЕ И РАСПОДЕЛА ПОСЛОВА У ВИШЕМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ

Одлуком Високог савета тужилаштва о броју јавних тужилаца је утврђено да Више јавно тужилаштво у Зрењанину поред главног јавног тужиоца има још пет јавних тужилаца, тако да у Вишем јавном тужилаштвоу у Зрењанину има укупно шест носилаца јавнотужилачке функције.

Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Вишем јавном тужилаштву у Зрењанину, систематизована су радна места са 9 запослених и то: 1 тужилачки помоћник, 1 административно-технички секретар, 2 уписничара, 2 записничара, 1 возач, 1 самостални извршилац за финансијско пословање и један систем администратор.

Главни јавни тужилац руководи радом и организује рад Вишег јавног тужилаштва, врши надзор над радом јавних тужилаца и осталих запослених. Што се тиче унапређења рада Вишег јавног тужилаштва у Зрењанину у коме ће учествовати својим радом и ангажовањем и сви носиоци јавнотужилачке функције и сво особље јавног тужилаштва.

Руковођење јавним тужилаштвом обухвата читав низ активности које су усмерене ка доброј организацији рада и обезбеђењу свих неопходних услова за правилан, тачан благовремен и законит рад. Добра организованост извршавања послова тужилачке управе се постиже континуираним праћењем потреба Вишег јавног тужилаштва у Зрењанину и правовременим предузимањем мера и активности како би се обезбедили потребни услови за несметан, благовремен и законит рад, а потом стварање услова за обављања послова из надлежности тужилаштва и старање о доследној примени прописа, јачањем капацитета тужилаштва.

Пре свега је неопходно обезбедити правилну и свеобухватну расподелу послова и задатака унутар Вишег јавног тужилаштва у Зрењанину доношењем годишњег Програма и плана рада којим ће се извршити расподела задатака на носиоце јавнотужилачке функције и тужилачко особље, како би се обезбедио законит, тачан и благовремен рад тужилаштва, а истовремено да се на овај начин обезбеди равномерна оптерећеност носиоца јавнотужилачке функције и тужилачког особља. Потребно је обезбедити обим, рок и начин извршења свих послова и задатака како у вези оних послова и задатака који су унапред утврђени и постављени, тако и оних послова и задатака који се тренутно задају тужилаштву. Код носиоца јавнотужилачке функције и тужилачког особља потребно је развијати свест о заједничком учествовању у остваривању постављених циљева и задатака. На реализацији послова и задатака који су утврђени Планом и програмом рада, у Вишем јавном тужилаштву ће учествовати главни јавни тужилац, јавни тужиоци и особље у јавном тужилаштву и то свако у домену послова које обавља.

У циљу остваривања послова и задатака неопходно је посветити пажњу дежурству на такав начин да се обезбеди благовремено извршење свих задатака из надлежности тужилаштва и при томе имати у виду кадровске, људске ресурсе, као и величину подручја месне надлежности Вишег јавног тужилаштва у Зрењанину што је напред већ поменуто. У погледу дежурстава, такође је неопходно да се исто добро организује у циљу брзог и правовременог реаговања, да би се процесуирали извршиоци кривичних дела. У предистражном поступку предузимати и insistирати на предузимању свих релевантних радњи. Ради ефикаснијег и бољег рада у предистражном поступку одржавати састанке и консултације са

представницима других државних органа, посебно са представницима полицијских управа и полицијских станица у погледу прикупљања доказног материјала, квалификације кривичних дела, а у циљу прикупљања валидних и релевантних доказа за истражни поступак. Затим, Више јавно тужилаштво треба ажурно и благовремено да предузима све неопходне процесне и доказне радње, као орган поступка у току трајања истраге, како би трајање истраге временски било што краће. Да би се обезбедило ефикасно спровођење истраге, неопходна је стална сарадња са полицијом, царином и другим државним органима и установама (УКП, НКПЦ код венгачења дроге).

Потребно је свеобухватно сагледати рад и поступање унутар самог тужилаштва, благовремено уочавати евентуалне потешкоће у раду, а потом их ефикасно отклонити, а у циљу благовременог и законитог рада и да би се то постигло, неопходно је одржавати колегијуме и састанке са запосленима, те давати упутства за поступање и предузимање адекватних и ефикасних мера ради решавања конкретних проблема и правних дилема.

У циљу остваривања послова и задатака која су у надлежности Вишег јавног тужилаштва у Зрењанину, неопходно је сваке године донети Кадровски план, као и да се радна места предвиђена Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Вишем јавном тужилаштвоу у Зрењанину која су слободна попуне у мери у којој финансијска средства то дозвољавају, а уз сарадњу и сагласност Министарства правде Републике Србије. Попуном слободних радних места, обезбеђује се благовремен, законит и несметан рад. Потребно је реализовати Програм стручног оспособљавања приправника – дипломираних правника у Вишем јавном тужилаштвоу у Зрењанину, који својим радом пружају помоћ постојима јавнотужилачке функције и другим запосленима у јавном тужилаштвоу, на који начин се стварају услови за полагање правосудног испита и самосталног вршења поверених јавнотужилачких послова.

Полазећи од врсте обима и сложености послова у тужилаштвоу и потребе законитог, ажурног и ефикасног рада у тужилаштвоу су образоване следеће организационе јединице:

- У Кривичном одељењу обављају се послови и задаци из надлежности Вишег јавног тужилаштва у кривичним и другим предметима). У оквиру кривичног одељења послове обављају поред носилаца јавнотужилачке функције и тужилачки помоћник. Јавни тужници обављају самостално послове који су им поверени од стране главног јавног тужноца и послове који су им додељени распоредом, а на основу Закона о јавном тужилаштвоу и других прописа и поступају у КТ, КТИ, КТР, КТН, КТНИ, КТО, ОИК, СК, КТПО, КТЖ као и у другим предметима. Сходно томе присуствују главним претресима, спроводе истрагу, предузимају доказне радње, присуствују рочиштима пред судом, обављају друге процесне обавезе и предузимају службене радње. Тужилачки помоћници под надзором носилаца јавнотужилачке функције или самостално израђују нацрте одлука у КТ, КТИ, КТР, КТН, КТНИ, КТО, КТПО предметима, нацрте других аката као и друге

послове предвиђене законом и другим прописима.

По предметима у вези малолетничке деликвенције поступају сви јавни тужиоци и тужилачки помоћник у КТМ предметима, као и у другим КТР предметима који су у вези са малолетницима. У К-РЕХ предметима који су формиран на основу Закона о рехабилитацији („Службени гласник РС“ бр. 92/2011) поступају заменици јавног тужиоца.

У писарници се обављају административни послови, врши се отпремање и пријем писмена, вођење уписника и евиденција о кретању предмета сходно Правилнику о управи у јавном тужилаштву, израда годишњих и периодичних извештаја о раду, као и други послови у вези са радом и потребама јавног тужилаштва, док се у рачуноводству врше послови из области финансијско-рачуноводственог пословања, као и послови набавке, вођења и чувања финансијске документације и депозита у складу са позитивним прописима који покривају ове сегменте пословања.

У циљу унапређења рада јавног тужилаштва у остваривању његове функције о стању и кретању криминалитета и о раду јавног тужилаштва на његовом сузбијању, главни јавни тужилац ће сачинити извештај о раду Вишег јавног тужилаштва и подручних јавних тужилаштва у Зрењанину, Кикинди и Бечеју, а у року и на начин како то буде тражио Републички јавни тужилац или Апелациони јавни тужилац у Новом Саду и све ово у циљу реализације и остварења њиховог Програма. Сходно томе, и главни јавни тужиоци у подручним тужилаштвима у Зрењанину, Кикинди и Бечеју су дужни да такве извештаје сачине и у траженом року доставе их Вишем јавном тужилаштву.

Обраду праксе Вишег јавног тужилаштва, подручних јавних тужилаштва и надлежних судова о спорним правним питањима, вршиће се, по потреби, путем билтена Вишег јавног тужилаштва.

Више јавно тужилаштво ће учествовати у припреми законских и других прописа из области организације и рада правосудних органа, положаја и статуса носиоца јавнотужилачке функције, запослених у правосудним органима и другим законима који се достављају на мишљење јавним тужилаштвима.

III УПРАВА У ВИШЕМ ЈАВНОМ ТУЖИЛАШТВУ

Главни јавни тужилац руководи радом јавног тужилаштва, он је носилац управе у јавном тужилаштву и одговоран је за правилан и благовремен рад јавног тужилаштва. Управа у јавном тужилаштву обухвата руковођење јавним тужилаштвом, послове и овлашћења у вези са организацијом рада, материјалним, финансијским, административним и другим пословима, којима се обезбеђује правилан, тачан, благовремен и законит рад јавног тужилаштва, а посебно:

- старање о одржавању самосталности и угледа јавног тужилаштва;
- употреба обележја јавног тужилаштва, службеног језика и писма;
- уређење и организација рада јавног тужилаштва;
- старање о уједначеном и благовременом поступању и коришћењу најефикаснијих метода и техничких средстава у административном пословању;
- праћење и проучавање јавнотужилачке и судске праксе;
- поступање по притужбама и представкама грађана на рад јавних тужиоца, заменика јавних тужилаца и запослених у јавном тужилаштву;
- однос јавног тужилаштва према другим државним органима, грађанима и јавности;
- заштити тајности података;
- вођење уписника, помоћних књига, именика и других евиденција;
- руковање предметима и стварима од вредности;
- поступање са архивским материјалом;
- вођење статистике;
- материјално-финансијско пословање јавног тужилаштва;
- стандарда у погледу службених просторија и опреме и
- другим питањима од значаја за рад јавног тужилаштва;

Доследном применом Закона о јавном тужилаштву и Правилника о управи у јавном тужилаштву остварује се законито и правилно руковођење у јавном тужилаштву. Поред тога, уз поштовање радне дисциплине и мотивисаности посланица јавнотужилачке функције и тужилачког особља, постиже се ефикасност поступања и остваривање функције Вишег јавног тужилаштва, као државног органа. Нарочито је потребно јасно одредити и поставити циљеве као и поделити дужности носиоцима јавнотужилачке функције и тужилачком особљу, поштујући опис послова утврђен Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних задатака у Вишем јавном тужилаштву, као и врсту и обим задатака предвиђених Планом и програмом рада Вишег јавног тужилаштва.

Руковођење управом у јавном тужилаштву у циљу остварења постављених задатака доводи и до потребе да се изради финансијски план који је усклађен са потребама јавног тужилаштва. У том циљу потребно је благовремено предвидети све околности и ризике који би утицали на несметано и ефикасно функционисање. Да би се средства трошила законито, ефикасно и рационално, пре свега је потребно утврдити финансијске потребе тужилаштва и у том смислу непрекидно пратити потребе тужилаштва, како би се благовремено предузеле неопходне мере. Поступањем на овај начин остварује се систем финансијског управљања и контроле и на тај начин се стварају услови да се материјални и нематеријални ресурси користе правилно, економично, ефикасно и у складу са позитивним прописима.

Такође доношењем одговарајућих општих и појединачних правних аката, стварају се услови за остваривање права по основу рада заменика јавних тужилаца и права

из радног односа тужилачког особља.

Поред описаних послова указујем и на делокруг рада јавног тужиоцу који се односи на примену различитих прописа на основу којих главни јавни тужилац доноси одговарајуће акте и предузима одређене мере и радње као што је доношење и измена нормативних аката: Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, План и програм рада Вишег јавног тужилаштва.

IV ОРГАНИЗАЦИЈА ПРОЦЕСА РАДА

Као што је већ речено, главни јавни тужилац одређује организацију и рад јавног тужилаштва. У писарници се обављају административни послови, где се врши пријем и слање писмена. Такође се обављају послови вођења уписника по свим реферадама, дактилографски послови, као и други послови у вези са радом и потребама јавног тужилаштва. Саставни део писарнице је архива где се чувају архивирани предмети и са истима се рукује у складу са листом категорија регистратурског материјала, са роковима чувања које је допело Републичко јавно тужилаштво.

У кривичном одељењу обављају се послови и задаци из надлежности Вишег јавног тужилаштва, како у кривичним, тако и у другим предметима. У оквиру кривичног одељења се преваходно обавља обрада предмета. Предмете је потребно додељивати обрађивачима, тако да се најпре разврстају по сложености, па се затим додељују према редоследу пријема, првом наредном обрађивачу предмета са листе обрађивача, а од овог распореда се одступа само када главни јавни тужилац додељује предмете обрађивачу, а ради остваривања једнаког оптерећења сваког јавног тужиоца. Поред обраде предмета, у оквиру кривичног одељења, спроводе се истраге и предузимају одређене доказне радње, те се у складу са распоредом службених радњи и процесних обавеза, организује заступање оптужних аката на главним претресима пред Вишим судом у Зрењанину.

У задатим временским оквирима, писарница прикупља и обрађује податке на основу којих се саставља извештај о радном учинку обрађивача предмета. На основу тих података се благовремено уочавају и отклањају свегвална одуговлачења у поступању по предметима.

Контрола рада обрађивача предмета се остварује прегледом припеле поште, сигналирањем, праћењем и усмеравањем рада у предметима. Обрађивачи предмета доносе и израђују одлуке у предметима уз консултације са јавним тужиоцем, и у складу са његовим упутствима. Стављањем парафа главног јавног тужиоца на решење о одбачају, наредбу о спровођењу истраге, оптужни акт, службену белешку о разлозима одустанка од кривичног гоњења, обустави истраге и жалбу, јавни тужилац даје своју сагласност на израђену одлуку. Надаље, главни јавни тужилац прати сложеније предмете, тако што се врше периодичне консултације са обрађивачима предмета. Консултације се спроводе на начин што обрађивачи предмета реферишу јавном тужиоцу стање у конкретним предметима, након чега се

обрађивачима дају упутства са циљем да се усмере даље провере, односно укаже на правилан избор, редослед и динамику предузимања одређених доказних радњи у оквиру спровођења истраге, те стављања одређених предлога суду и др.

Одржавањем седница колегијума у оквиру јавног тужилаштва, јача се тужилачки кадар у погледу стручности, где се кроз дискусију најпре сагледавају проблеми унутар тужилаштва и отклањају потешкоће у поступању, те се уједначава пракса у оквиру тужилаштва. Надаље, на седницама колегијума, разматра практична примена пре свега Законика о кривичном поступку, те се отклањају дилеме и проблеми у поступању у пракси, уколико се нађе да постоје недоумице у вези са правилним поступањем. С друге стране, активним учешћем на семинарима, радионицама и јавним расправама које организује Републичко јавно тужилаштво, Правосудна академија, као и друге домаће и међународне институције, континуирано се стичу нова знања и вештине, односно врши се надоградња већ постојећих знања потребних за извршавање постављених задатака и послова из надлежности тужилаштва.

Значајно је напоменути и организацију послова дежурства, које представљају важан сегмент делокруга рада Вишег јавног тужилаштва којим се омогућава правовремено, а по потреби и хитно реаговање заменика јавног тужиоца, те и самог јавног тужиоца. Дежурство се обавља у складу са унапред припремљеним распоредом дежурства. Неопходно је добро организовати послове дежурства како би свим учесницима предистражног поступка било омогућено да благовремено, тачно и јасно приме налоге и инструкције за поступање, са циљем предузимања ефикасног обезбеђивања и прикупљања доказа, а самим тим и кривичног гоњења и процесуирања извршилаца кривичних дела. С тим у вези, значајно је одржавање састанака и консултација са представницима других органа, а нарочито са представницима органа унутрашњих послова ради усмеравања њиховог рада, прикупљања одговарајућег доказног материјала и давања квалификације кривичног дела. Поред органа унутрашњих послова, неопходно је остварити пословну сарадњу са другим државним органима и установама. Добра координација рада и поступања са овим органима и установама (представницима Центра за социјални рад, затим инспекцијских, комуналних и др. служби) као резултат доноси не само скраћивање времена трајања поступка пред јавним тужилашвом, а касније и судом, већ и решавање разних техничких проблема у ситуацијама хитног поступања (нпр. обезбеђивање људи и имовине, превоз или шлепање возила, благовремена узорковања и испитивања, и др.).

С обзиром на велики прилив предмета и оптереченост носилаца јавнотужилачке функције, потребно је адекватно примењивати институте Законика о кривичном поступку, којима се поступак пред тужилашвом и судом окончава у што краћим роковима. У том смислу, захтев за ефикасним поступањем и решавањем броја предмета постиже се применом института споразум о признању кривичног дела. Да би се обезбедила доследна и ефикасна примена наведених института, потребно је адекватно руководити предистражним поступком како би се у што већој мери прибавили одговарајући подаци који, у складу са Закоником о кривичном поступку и обавезним упутствима Републичког јавног тужилаштва, представљају неопходне услове за примену наведеног института.

V ОРГАНИЗАЦИЈА И УНАПРЕЂЕЊЕ ИНФОРМАЦИОНОГ СИСТЕМА

У раду Вишег јавног тужилаштва је потребно у што већој мери примењивати нове информационе и комуникационе технологије, тако да сви носиоци јавнотужилачке функције, па и особље у јавном тужилаштву имају на располагању рачунаре. На тај начин се обезбеђује ефикаснији и прецизнији рад, те је потребно стварати услове и настојати да се техничка средства и опрема континуирано обнавља и осавремењује.

Као вид осавремењавања, свакако је значајно напоменути и увођење Правосудног информационог система, који подразумева базе података које се воде по лицима а које генеришу и ажурирају различити државни органи и установе. Приступ тим подацима доприноси повешаној ефикасности при обради предмета будући да потпуно изостаје редовно дописивање са тим органима и установама са циљем захтевања достављања одређених података из њихових база.

VI ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ЈАВНИХ ТУЖИЛАШТАВА И ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА И ДРУГИХ ДРЖАВНИХ ОРГАНА

Како је напред наведено, Више јавно тужилаштво је државни орган у хијерархијском систему јавнотужилачке организације. Више јавно тужилаштво подлеже контроли рада коју врше виша јавна тужилаштва. Осим контроле рада, која се постиже непосредним увидом у предмете Вишег јавног тужилаштва, кроз периодичне инструктивне прегледе, сагледавање праксе и уједначавање праксе поступања постиже се у другостепеном поступку. Изјављивањем жалби на првостепену пресуду, виша тужилаштва остварују увид у списе предмета и дају своје предлоге другостепеном суду. Осим тога, у тако утврђеном хијерархијском систему, контрола и надзор се постижу и приликом одлучивања по поднетим пријужбама на рад јавног тужилаштва, као и приликом одлучивања по поднетим приговорима на решења о одбацивању кривичне пријаве.

Поред наведеног, Више јавно тужилаштво у Зрењанину остварује улогу непосредно вишег тужилаштва у односу на подручна тужилаштва – Основно јавно тужилаштво у Зрењанину, Основно јавно тужилаштво у Кикинди и Основно јавно тужилаштво у Бечеју, те тако врши надзор кроз разматрање појединачних предмета по поднетим приговорима и жалбама, као и кроз разматрање предмета по појединим представкама и пријужбама на рад подручних тужилаштва.

Поред контроле рада јавног тужилаштва, сарадња са вишим и подручним тужилаштвима се остварује одржавањем заједничких састанака и доношењем инструктивних упутства о поступању подручних тужилаштва. Сарадња се остварује и кроз обавештавање виших тужилаштва у предметима са коруптивним елементима, реферисању сложенијих предмета и медијски атрактивнијих предмета, те давања мишљења о начину поступања у појединим предметима.

У погледу односа Вишег јавног тужилаштва и других државних органа и институција, сарадња са другим државним органима, установама и организацијама се остварује и унапређује одржавањем редних састанака и непосредном комуникацијом са представницима тих органа и установа. Такође се сарадња остварује разменом података и обавештења са циљем да се постигну ефикасни резултати и повсја квалитет рада и међусобног деловања.

Надаље, сарадња се остварује и кроз примену института међународне правне помоћи. Наиме, са иностраним државним органима сарадња се постиже у случајевима пружања међународне правне помоћи по замолницама надлежних органа других држава, као и у ситуацији када Више јавно тужилаштво упућује замолнице за пружање такве помоћи. Поступак пружања међународне правне помоћи је уређен Законом о међународној правној помоћи у кривичним стварима („Службени гласник РС”, број 20/2009), закљученим билатералним и мултилатералним уговорима и др. Оваква сарадња је неопходна увек када за то постоје услови и потреба, будући да се на овај начин остварује брза размена података и доказа и прикупљање релевантних чињеница.

VII ОДНОС ЈАВНОГ ТУЖИЛАШТВА ПРЕМА ЈАВНОСТИ И ГРАЂАНИМА

Однос јавног тужилаштва према јавности првенствено подразумева задовољавање потребе јавности за обавештавањем о питањима из надлежности јавног тужилаштва, а нарочито о стању криминалитета. У том смислу, рад и поступање јавног тужилаштва треба да буде транспарентан, у оној мери у којој се не штети интересима поступка, при чему треба водити рачуна да се информације и подаци износе у јавност тачно и истинито. Приликом обавештавања јавности потребно је строго водити рачуна да не дође до одавања службене, државне или војне тајне, те водити рачуна о интересима морала, јавног реда, малолетника и заштити приватног живота.

Јавност се обавештава путем представника медија и путем писаних саопштења, у складу са Комуникационом стратегијом коју доноси Више јавно тужилаштво, те се на тај начин извршава обавеза да информације о раду јавног тужилаштва учини доступном јавности и то под једнаким условима за све медије.

Информатор о раду јавног тужилаштва се сваке године ажурира у циљу сталног пружања грађанима информација начину рада, и самим тим развијања свести грађана о доступности јавног тужилаштва.

Однос јавног тужилаштва према јавности подразумева и поступање сходно Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Сл. гласник РС”, бр. 120/2004, 54/2007, 104/2009, 36/2010 и 105/2021), те је неопходно по поднетом захтеву за приступ информацијама од јавног значаја благовремено и законито одговорити на постављене захтеве, с тим да је обавеза јавног тужилаштва у том случају да поштује Закон о заштити података о личности („Сл. гласник РС”, бр. 87/2018) уз благовремено поступање по захтевима Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, при чему се достављају годишњи извештаји у погледу применене наведених закона.

Такође, грађани своја права пред Вишом јавним тужилаштвом најчешће остварују подношењем притужби, представки и пријава грађана. По наведеним писменима потребно је поступити благовремено, а нарочито ако се поступа по притужбама на рад јавних тужилаца, у ком случају је поступак прописан чланом 73 став 2 Правилника о управи у јавним тужилаштвима. О одлукама се обавештава подносилац, као и државни орган, Државно веће тужилаца, Министарство правде, Републичко јавно тужилаштво, Више јавно тужилаштво, уколико су притужбе поднете путем ових органа.

У случају да странка дође лично у просторије Више јавног тужилаштва, притужбе, представке или пријаве се примају на записник, који саставља дежурни јавни тужилац према распореду дежурстава или други јавни тужилац кога одреди главни јавни тужилац. Пријем грађана и странака врши се сваки радни дан у време које одреди јавни тужилац. Грађане и странке у тужилаштво прима дежурни јавни тужилац или други јавни тужилац који је одређен одлуком главног јавног тужиоца.

VIII МАТЕРИЈАЛНО-ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ

Више јавно тужилаштво у Зрењанину спада у индиректне буџетске кориснике, тако да у току године располаже средствима у оквиру својих одобрених апроприација од стране Високог савета тужилаштва (финансирање материјалних трошкова и плата изабраних лица) и Министарства правде (финансирање набавке основних средстава и расхода за државне службенике и намештенике), као директних буџетских корисника.

На основу упутстава директних буџетских корисника, Више јавно тужилаштво у Зрењанину припрема нацрт финансијског плана везан за средства која подразумевају коришћење буџетских средстава и могућност њиховог трошења. Како би се обезбедило несметано, редовно и ефикасно функционисање јавног тужилаштва уз истовремено трошење средстава и добро финансијско управљање јавним тужилаштом, редовно се анализирају све околности и појаве које би могле довести до угрожавања рада Вишег јавног тужилаштва, да би се по доношењу одлуке о апроприацијама урадио детаљан план извршења буџета за сваку календарску годину уз јасно дефинисање финансијских потреба јавног тужилаштва. У циљу правилног и законитог поступања у овој области, Више јавно тужилаштво у Зрењанину је донело више општих нормативних аката, између осталог, Правилник о јавним набавкама, Правилник о буџетском рачуноводству, на који начин је успостављен систем финансијског управљања и контроле.

Остварујући начела економичности и рационалности у планирању средстава, а истовремено водећи рачуна о обезбеђивању ефикасности и техничке оперативности, од почетка примене сада важећег Закона о кривичном поступку, у пракси се показало да су додељена средства недовољна. Самим тим што је настала увећана потреба средстава за спровођење тужилачке истраге, аутоматски су потребна и већа средства за трошкове канцеларијског материјала, горива, одржавања опреме, као и набавке техничке опреме која се у знатно већој мери свакодневно користи и амортизује.

IX ПОШТОВАЊЕ ЕТИЧКОГ КОДЕКСА

Етички кодекс јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца Републике Србије допело је Државно веће тужилаца, сада Високи савет тужилаштва. У складу са основним дужностима и етичким принципима, јавни тужилац је дужан да се истих придржава, као и да доследно прати да ли се у Вишем јавном тужилаштву поштују етичка начела и то: законитост, самосталност, непристрасност, поштовање права, сразмерност, одговорност и посвећеност, професионални интегритет и лични интегритет. На то упућују и основне дужности носиоца јавнотужилачке функције, да у сваком моменту и без обзира на околности:

- врше дужности и предузимају службене радње увек у складу са важећим националним и међународним законодавством;
- врше своју дужност праведно, непристрасно, предано и у што краћем времену;
- поштују, штите и придржавају се правила која се односе на људско достојанство и људска права;
- увек имају на уму да поступају у име друштва и у јавном интересу;
- теже да постигну равнотежу између општег интереса друштва и интереса права и појединца.

Етичким кодексом је уређена и одговорност носилаца јавнотужилачке функције у случају кршења прокламованих принципа. Значајна кршења Етичког кодекса могу представљати дисциплински прекршај. У том смислу неопходна је доследна примена Правилника о дисциплинском поступку и дисциплинској одговорности јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца којим је уређена дисциплинска одговорност, дисциплински органи, дисциплински поступак, другостепени поступак и основи за жалбу.

X ЗАКЉУЧАК

Основни циљеви и задаци које Више јавно тужилаштво у Зрењанину треба да оствари у свом раду су:

- очување владавине права и допринос смањењу стопе криминалитета,
- законит, ефикасан, благовремен и транспарентан рад,
- предузимање свих законом дефинисаних овлашћења за заштиту уставности и законитости,
- наменско и економично трошење повчаних средстава,
- очување тајности података.

Ради остваривања наведених циљева, неопходно је успоставити добар систем контроле рада јавног тужилаштва, примењивати моделе којима се повећава ефикасност у раду и искоришћавају сви расположиви капацитети јавног тужилаштва, затим јачати сарадњу са другим државним органима и институцијама, поступати у законским оквирима и у складу са издатим упутствима виших јавних тужилаштва, те у свему благовремено отклањати или исправљати уочене грешке и проблеме.

У случају мог избора на функцију главног јавног тужиоца у Вишем јавном тужилашству у Зрењанину, лично ћу настојати да својим залагањем, упорношћу и посвећеношћу остваривања наведених циљева допринесем јачању угледа и поверења у јавнотужилачку организацију, као и унапређењу положаја и статуса носилаца јавнотужилачке функције.

Младен Вујин

